

Centru de cercetare și documentare în domeniul integrării imigranților

Raport al cercetării calitative realizate cu
reprezentanți ai instituțiilor și reprezentaților
organizațiilor cu activități în domeniul
integrării imigranților.

Acest material a fost realizat în cadrul proiectului “Centru de cercetare și documentare în domeniul integrării imigranților”, implementat de Asociația Română pentru Promovarea Sănătății în parteneriat cu Fundația pentru o societate deschisă. Proiectul a fost finanțat din Fondul European de Integrare a Resortisanților Țărilor Terțe prin Programul general “Solidaritatea și gestionarea fluxurilor migratorii” (ref: IF/11.01-03.01/2012) al Uniunii Europene, gestionat în România de Ministerul Afacerilor Interne, prin Inspectoratul General pentru Imigrări ca autoritate contractantă.

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod necesar poziția oficială a Uniunii Europene.

Programul anual 2012

Data publicării: iunie 2014, ediția a doua

Adresa de sesizări: sesizari@arps.ro

Asociația Română pentru Promovarea Sănătății, str. Soldat Velicu Ștefan, nr. 43, 023255, sector 2, București, România

Fundația pentru o societate deschisă, Str. Căderea Bastiliei, nr. 33, 010613, sector 1, București, România

Autori:

Andra Bucur

Victoria Cojocariu (coordonator)

Luciana Lăzărescu

Marana Matei

Ovidiu Voicu

BAROMETRUL INTEGRĂRII IMIGRANȚILOR

PRACTICI DE INTEGRARE

RAPORT SINTETIC DE PROGRES AL CERCETĂRII CALITATIVE PE INSTITUȚII ȘI ORGANIZAȚII CU ACTIVITĂȚI ÎN DOMENIUL INTEGRĂRII IMIGRANȚILOR

CUPRINS

Rezumat	5
Context. Nevoia unei cercetări asupra rolului instituțiilor	6
Metodologia cercetării	7
<i>Selectarea instituțiilor și organizațiilor.....</i>	<i>7</i>
<i>Instrumente folosite pentru culegerea datelor</i>	<i>7</i>
<i>Limitările cercetării.....</i>	<i>8</i>
<i>Actorii instituționali incluși în cercetare și dimensiunile integrării</i>	<i>9</i>
Practici în integrarea imigranților	10
<i>Grupul de coordonare a implementării Strategiei Naționale privind Imigrația</i>	<i>10</i>
<i>Autorități publice locale</i>	<i>10</i>
<i>Cursuri de limbă română.....</i>	<i>11</i>
<i>Educație.....</i>	<i>12</i>
<i>Instituții responsabile de accesarea pieței muncii</i>	<i>13</i>
<i>Cetățenie.....</i>	<i>14</i>
<i>Discriminare.....</i>	<i>15</i>
<i>Bune practici</i>	<i>18</i>
Concluzii și recomandări.....	17
<i>Abrevieri:.....</i>	<i>19</i>
<i>Anexe.....</i>	<i>20</i>
<i>Ghid de interviu.....</i>	<i>20</i>
<i>Cerere de informare.....</i>	<i>22</i>

Studiul *Barometrul Integrării Imigranților* a fost realizat în cadrul proiectului *Centru de cercetare și documentare în domeniul integrării imigranților*, finanțat prin Fondul European de Integrare a Resortisanților Țărilor Terțe și implementat de Asociația Română pentru Promovarea Sănătății (ARPS) și Fundația pentru o societate deschisă (Fundația).

Barometrul Integrării Imigranților (BII) este un instrument care analizează măsura în care societatea românească valorizează și facilitează incluziunea socială a imigranților, în special a celor ce provin din afara spațiului comunitar. În 2014, studiul este la a doua ediție. Prima ediție (2013) poate fi consultată gratuit pe pagina de internet a Centrului de cercetare și documentare în domeniul integrării imigranților¹.

Proiectul *Centru de cercetare și documentare în domeniul integrării imigranților* este programat să se desfășoare pe o perioadă de 3 ani. În fiecare dintre acești ani, componenta de cercetare este reluată în aproximativ același cadru conceptual, dezvoltat în primul an (2013), cu îmbunătățiri, ținând cont de lecțiile învățate în anul anterior și de reacțiile comunității de cercetare și practică în domeniul migrației. Astfel, la finalul celor trei ani, rezultatul activității de cercetare va fi un instrument solid, testat în teren, de evaluare a deschiderii societății față de imigranți și, în același timp, vom avea o măsură a progresului înregistrat pe durata celor trei ani de proiect.

În acest raport am analizat practicile instituțiilor publice în domeniul integrării imigranților, urmărind să surprindem diferențele față de concluziile ediției 2013 a Raportului cercetării calitative pe instituții din cadrul Barometrului Integrării.

Am pornit de la atribuțiile pe care autoritățile publice le au în sfera integrării imigranților, așa cum reies din analiza legislației în domeniu. Am folosit ca instrument principal interviurile pentru a surprinde opinia reprezentanților instituțiilor și organizațiilor despre rolul pe care îl au în integrarea străinilor cu ședere legală, serviciile oferite și funcționarea sistemului, dificultățile întâmpinate în relația cu imigranții și soluțiile propuse pentru îmbunătățirea accesului imigranților la bunuri și servicii.

Rezultatele analizei au arătat că majoritatea instituțiilor publice incluse în cercetare ia în considerare legislația specifică domeniului de activitate, ignorând atribuțiile specifice pe care le au în integrarea imigranților. Practica atribuțiilor statului de către organizații neguvernamentale (ex. realizarea metodologiei, materialelor și manualului de limba română, precum și organizarea cursurilor) rămâne valabilă și în acest an ca o consecință a incapacității instituțiilor publice responsabile.

Analiza din raportul de față nu oferă o radiografie a practicilor de integrare din toate județele cu un număr semnificativ de imigranți, și nici nu își propune să identifice excepțiile de la regulă, ci reflectă situațiile cele mai comune și cu probabilitatea cea mai mare de a se reproduce în furnizarea de servicii de către instituțiile publice.

¹ Legătură directă: <http://www.cdcdi.ro/serviciu/integrarea-imigranților>

Context. Nevoia unei cercetări asupra rolului instituțiilor

Cercetarea calitativă pe instituții și organizații cu activități în domeniul integrării imigranților este parte a Barometrului Integrării Imigranților – instrument creat cu scopul de a determina măsura în care societatea românească valorizează și facilitează integrarea imigranților, prin abordarea din perspectivă multidisciplinară a situației politicilor, legislației și practicilor de integrare.

Dintre cele 3 dimensiuni, raportul de față încearcă să surprindă **nivelul practicilor din sfera integrării imigranților**, așa cum sunt percepute de actorii instituționali și organizaționali, furnizori de asistență și îndrumare pentru imigranți, dar și de cei din domeniul monitorizării practicilor pe diverse arii ale integrării și organizațiilor care militează pentru îmbunătățirea accesului imigranților la drepturile fundamentale. Menționăm că în capitolele raportului integrat al Barometrului Integrării Imigranților se regăsesc analize specifice asupra activității instituțiilor responsabile de integrarea imigranților, iar în acest raport ne propunem să surprindem diferențele față de ediția anterioară a Barometrului Integrării Imigranților.

Motivul alegerii cercetării calitative este diversitatea actorilor implicați în acest proces – instituții publice la nivel central și local, organizații neguvernamentale și interguvernamentale – care au un rol direct sau indirect în integrarea imigranților din țări terțe, cu drept de ședere în România. În cazul organizațiilor neguvernamentale, a căror expertiză este de altfel recunoscută de instituțiile publice, interviurile semistructurate au reprezentat un instrument flexibil pentru culegerea unor date concrete, referitoare la situația în practică a accesului imigranților la drepturi, corespunzător experienței și serviciilor specifice fiecărei organizații.

Cercetarea din acest an a fost realizată urmărind metodologia elaborată în etapa anterioară, întrucât s-a dovedit a fi eficientă în ceea ce privește atingerea obiectivelor stabilite. Astfel am urmărit identificarea practicilor de integrare ale instituțiilor publice și organizațiilor neguvernamentale/interguvernamentale și măsura în care aceste practici reflectă prevederile legislației în domeniul integrării imigranților. De asemenea, interviurile oferă informații asupra principalelor repere legislative la care se raportează funcționarii publici și profesioniștii organizațiilor, atunci când lucrează cu imigranți.

S-a folosit o **combinație de metode calitative** (interviuri semistructurate, interviuri telefonice, cereri de informare, analiză de document), pentru a obține informații cât mai complete despre aspectele studiate și pentru a permite participarea la cercetare a cât mai multor instituții și organizații.

Interviul semistructurat a fost principala metodă de cercetare, fiind un instrument suficient de flexibil pentru a surprinde practicile referitoare la imigranți, care în ultimă instanță depind de domeniul de expertiză și interpretarea fiecărei instituții/organizații.

Selectarea instituțiilor și organizațiilor

Instituțiile publice centrale și locale și organizațiile neguvernamentale selectate pentru a fi incluse în cercetare au fost identificate pe baza analizei preliminare a legislației în domeniul migrației și integrării imigranților, precum și a prevederilor legale în vigoare din domeniile conexe: locuință, sănătate, asistență socială, prevenirea marginalizării sociale, muncă, cetățenie etc. Au fost selectate autoritățile centrale cu atribuții în domeniul integrării, al căror rol a fost conturat de Inspectoratul General pentru Imigrări în legislația specifică pe integrare și în Strategia Națională privind Migrația pentru perioada 2011 – 2014, precum și instituții aflate în subordinea acestora, cu atribuții practice legate de accesul la drepturi, identificate ca având o poziție cheie și în cercetările anterioare.

Instrumente folosite pentru culegerea datelor

Metodele folosite de echipa de cercetători pentru culegerea datelor au fost:

- **Analiză de document**, prin documente specifice (în special statistici oficiale ale instituțiilor publice, rapoarte de activitate, documente de politici etc.);
- **Interviuri semistructurate** cu reprezentanți ai organizațiilor neguvernamentale, interguvernamentale și ai unor instituții publice;
- **Cereri de informare**, adaptate specificului fiecărei instituții publice. Cererile de informare au fost trimise instituțiilor reticente la ideea de a participa la interviuri și celor aflate în alte județe – o parte dintre instituțiile vizate sunt din alte orașe/județe cu un număr mare de imigranți (București, Timișoara, Iași, Constanța, Ilfov), selectate conform statisticilor Inspectoratului General pentru Imigrări.

Limitările cercetării

Instituțiile și organizațiile participante la studiul calitativ au fost selectate în funcție de activitățile desfășurate în domeniul integrării imigranților. Majoritatea organizațiilor au fost din București, dar am reușit să includem în cercetare și organizații care oferă servicii și în alte județe.

O altă limitare a fost datorată terminologiei folosite, conceptele cu care s-a operat în interviuri și cererile de informare nefiind întotdeauna clare pentru persoanele intervievate, în pofida definirii termenilor precum *imigrant* sau *resortisant al unei țări terțe*. Față de ediția anterioară, când am omis intenționat să explicăm conceptele pentru a avea o imagine a gradului de cunoaștere a termenilor folosiți în legislația din domeniul migrației de către persoanele care lucrează direct cu imigranții, în această ediție am furnizat definițiile acestora împreună cu cererea de informație/ghidul de interviu transmise. Cu toate acestea nu am reușit evitarea interpretărilor diferite în rândul reprezentanților instituțiilor. Un exemplu este confuzia între termenii imigrant din afara spațiului comunitar/resortisant al unei țări terțe UE și cetățean străin dintr-un stat membru al UE. Alt exemplu au fost bunele practici, care s-au dovedit greu de identificat de către instituții și organizații, datorită sensului ambiguu perceput de respondenți. Majoritatea instituțiilor a cerut lămuriri legate de înțelesul pe care l-am acordat termenului și au răspuns că nu cunosc exemple de bune practici.

Actorii instituționali participanți la cercetare și dimensiunile integrării

Nr	Dimensiune	Instituție	Instrument
1	<i>Opinie publică</i>	-	<i>Sondaj național</i>
2	Planificare strategică	<i>Inspectoratul General pentru Imigrări</i>	<i>Cerere de informații</i>
3	<i>Nediscriminare</i>	<i>Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, Avocatul Poporului, Inspectoratul General pentru Imigrări, Organizații neguvernamentale</i>	<i>Interviu, Cerere de informație</i>
4	Limba și cultura țării gazdă	<i>Ministerul Educației Naționale, Universități, Organizații neguvernamentale, Școli</i>	<i>Interviu, Cerere de informație</i>
5	Educație	<i>Ministerul Educației Naționale, Universități, Organizații neguvernamentale, Școli, Inspectorate județene</i>	<i>Interviu, Cerere de informație</i>
6	<i>Reîntregirea familiei</i>	<i>Inspectoratul General pentru Imigrări, Organizații neguvernamentale</i>	<i>Interviu, Cerere de informație</i>
7	Bunăstare	<i>Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale, Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă, Casa Națională de Pensii, Inspectoratul General pentru Imigrări, Organizații neguvernamentale</i>	<i>Interviu, Cerere de informație</i>
8	Muncă și integrare economică	<i>Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale, Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă, Inspekția Muncii, Inspectoratul General pentru Imigrări, Organizații neguvernamentale</i>	<i>Interviu, Cerere de informație</i>
9	<i>Implicarea societății civile</i>	<i>Organizații neguvernamentale</i>	<i>Interviu</i>
10	Drepturi culturale	-	<i>Sondaj național, analiză secundară pe date existente</i>
11	<i>Participare civică și politică</i>	-	<i>Interviuri imigranți, analiză legislativă</i>
12	Măsuri afirmative	<i>Insectoratul General pentru Imigrări</i>	<i>Cerere de informație</i>
13	<i>Obținerea cetățeniei și integrare politică</i>	<i>Insectoratul General pentru Imigrări, Autoritatea Națională pentru Cetățenie, Ministerul Apărării Naționale, Jandarmeria Română</i>	<i>Cerere de informație</i>

Practici în integrarea imigranților

Grupul de coordonare a implementării Strategiei Naționale privind Imigrația (Ovidiu Voicu)

Așa cum am arătat și în prima ediție a BII, adoptarea Strategiei s-a făcut cu un deficit însemnat de consultare publică. De asemenea, Strategia este puțin cunoscută nu doar publicului, dar și altor instituții publice. Toate aceste lucruri fac ca Strategia să rămână un document mai degrabă formal, care nu se constituie ca fundament pentru o viziune modernă privind imigrația.

Prima ediție a Barometrului nota și că planurile de acțiune anuale, care ar fi putut să pună în valoare propunerile din Strategie, se face foarte târziu: pentru 2011, în iulie 2011; pentru 2012, în noiembrie 2012. Situația nu s-a schimbat în 2013, an în care planul de acțiune a fost adoptat în august. O îmbunătățire se poate vedea în 2014, când planul de acțiuni a fost propus în dezbatere publică în luna ianuarie; dar este neclar când va fi adoptat.

Grupul de coordonare a implementării Strategiei naționale privind imigrația este instituția responsabilă cu monitorizarea și adaptarea Strategiei. Nu există informații publice relevante – calendarul întâlnirilor, agenda, minutele – privind activitatea Grupului de coordonare. Singurele rezultate vizibile sunt planurile de acțiune, despre care am văzut deja că sunt adoptate cu întârziere. Până acum, Grupul nu a propus nicio modificare a Strategiei.

Punctul cel mai slab al întregului proces este evaluarea. Niciunul dintre planurile de acțiune propuse nu este însoțit de un raport de monitorizare și evaluare a planului precedent, astfel încât este neclar dacă există vreo formă de evaluare luată în calcul.

Există o evaluare indirectă a Strategiei, din perspectiva criteriilor referitoare la Schengen. România a securizat frontierele, a implementat sistemele de supraveghere, a adoptat legislația relevantă etc. Cu alte cuvinte, aspectele referitoare la securitate sunt atinse; inclusiv „promovarea imigrației legale” – prin combaterea celei ilegale. Altfel spus, accentul pe securitate al Strategiei se vede și în lipsa de preocupare față de implementarea măsurilor cu privire la incluziune.

Autorități publice locale (Luciana Lăzărescu)

După cum a arătat și prima ediție a BII, preocupările strategice ale autorităților locale, în domeniul imigrației, sunt cvasi-inexistente. Lucrurile nu s-au schimbat semnificativ. Nu am identificat *consilii locale sau primării* care să își propună o strategie proprie pentru integrarea imigranților, măcar una rudimentară. În general, autoritățile locale sunt pasive, preferând să aplice, la cerere, prevederile din legislația relevantă în domeniu.

Acest lucru poate fi explicat prin numărul mic de imigranți din România, și faptul că există puține comunități compacte de imigranți care să creeze preocupări imediate cetățenilor și autorităților locale. Totuși, nu întâlnim interes pentru incluziunea imigranților nici măcar în orașele în care sunt concentrați imigranții.

În ceea ce privește responsabilitățile autorităților locale în domeniile vitale ale integrării imigranților precum cel al accesului la locuințe sociale, din numărul mic de răspunsuri primite de la consiliile locale, rezultă că există practici de tratament egal cu cel al cetățenilor români în cazul străinilor cu domiciliul în România, fie interdicția de a beneficia de locuințe sociale pentru cetățenii străini, bazată pe hotărâri ale consiliilor locale.

Organizațiile neguvernamentale intervievate sunt în general de acord că problema locuinței este una spinoasă pentru imigranți, în special pentru cazurile vulnerabile. Una dintre organizațiile cu experiență în asistența imigranților dispune în afara Bucureștiului de un centru propriu de cazare, pentru solicitanții de azil cu nevoi speciale, pentru o perioadă de 3 până la 6 luni. Cu toate acestea, este îngrijorător faptul că rămân descoperite persoanele cele mai vulnerabile din punctul de vedere al locuinței, adică tocmai cele care nu pot

aduce niciun contract de închiriere sau ale căror contracte, în cazul în care există, sunt încheiate pe sume modice.

Colaborarea între autoritățile locale și organizațiile neguvernamentale în domeniul asistenței sociale a fost amintită de toate organizațiile interviewate, dar surprinzător, de doar câteva *DGASPC*, oricum în mai mică măsură decât anul trecut. De asemenea, direcțiile de asistență socială, în special cea a sectorului 2 au menționat colaborarea cu mai multe instituții ale statului, legată de cazurile de minori neînsoțiți asistați, printre care *IGI, Ministerul Educației, Ministerul Justiției, Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice (MMFPSPV)*. Ultima dintre acestea nu a dat curs solicitării noastre de informații pentru ediția din 2014 a BII.

Contrar părerilor organizațiilor neguvernamentale interviewate, care consideră beneficiile de asigurări sociale cel mai greu de obținut de către imigranți, datele furnizate de *Casa Națională de Pensii și alte Drepturi de Asigurări Sociale (CNPAS)* au relevat că în 2013, 338 de străini din țări terțe au beneficiat de pensii și alte drepturi de asigurări sociale, astfel: 181 imigranți au beneficiat de pensie pentru limită de vârstă; 4 persoane de pensie anticipată; 23 de persoane de pensie anticipată parțială; 31 de pensie de invaliditate; 8 persoane au primit pensie de urmaș; 1 persoană pensie pentru limită de vârstă și indemnizație acordată în baza unei legi speciale și 90 de imigranți au primit indemnizații acordate în baza unor legi speciale. O parte dintre aceștia sunt produsul acordurilor bilaterale menționate mai sus, alții sunt imigranți stabiliți în România de mulți ani.

Nu au fost invocate situații de colaborare între CNPAS sau structurile subordonate acestuia și instituțiile sau organizațiile neguvernamentale care asistă imigranți. Pe website-ul CNPAS (<http://www.cnpas.org>) apar în mod specific drepturile de asigurări sociale de care pot beneficia cetățenii străini și condițiile în care aceste drepturi pot fi obținute. Acestea sunt: pensii pentru limită de vârstă; pensii anticipate și anticipate parțiale; pensii de invaliditate; pensii de urmaș; ajutor de deces și bilete de tratament.

Cursuri de limbă română (Marana Matei)

Din informațiile obținute de la *Ministerul Educației Naționale (MEN)* a rezultat că nu există date centralizate despre înscrierea, participarea și absolvirea cursurilor de inițiere în limba română organizate de inspectorate la nivel național . Informațiile sunt înregistrate și există doar la nivel județean.

În privința cursurilor de limba română, există mai multe oferte disponibile pentru imigranții care doresc să învețe. Prin programul guvernamental se organizează cursurile de inițiere la o școală normală, cu durata de un an, care se finalizează în iunie pentru fiecare an școlar în curs. Responsabilitatea înregistrării cererilor de înscriere atât pentru adulți, cât și pentru copii revine inspectoratelor școlare. Reprezentantul inspectoratului școlar interviewat a declarat că, după înscriere, comunicarea cu cursanții imigranți are loc prin intermediul *Inspectoratului General pentru Imigrări* și nu direct. Școlile sunt alese în funcție de criteriul orar – să nu aibă cursuri după amiaza - iar în privința sălilor și organizării efective, responsabili sunt directorii de școli.

Cursanții sunt comasați într-o singură grupă, chiar dacă nivelul de cunoștințe este diferit, iar orele se țin o dată pe săptămână, în sesiuni de 2 ore, după amiaza. Intervalul orar nu permite și imigranților angajați să participe la cursuri. De multe ori profesorii sunt demotivați, fiind plătiți cu ora și nu vorbesc nicio limbă străină, ceea ce face dificilă comunicarea cu imigranții. Inspectoratele școlare admit faptul că anii trecuți au existat dificultăți legate de înscrierea adulților la cursurile de limba română. Anul acesta au fost înscriși, dar sunt fluctuații mari și o rată mare de abandon din partea cursanților – “(...) la București au fost mulți străini înscriși și apoi plecau în bloc”.

Cursurile de limba română organizate prin *inspectoratele școlare* sunt finalizate cu un atestat de participare, obținut de candidați în urma sesiunii de examene anuală din iunie. Atestatul nu reprezintă certificat de competențe lingvistice, motiv pentru care valoarea lui practică este limitată.

Varianța de cursuri de limba română furnizată de *organizațiile neguvernamentale* este mai flexibilă în privința orarului și oferă imigranților posibilitatea de a participa în grupe diferite, în funcție de nivelul de cunoștințe. Cursurile au loc după orele 18.00 sau sâmbătă și duminică. Profesorii sunt pregătiți și vorbesc cel puțin o limbă străină, astfel încât pot comunica mult mai ușor cu imigranții. Unele organizații oferă și cursuri de limba română în vederea accesului la cetățenie.

Ministerului Educației Naționale, ale cărui atribuții în organizarea cursurilor sunt legate de alocarea resurselor umane și a suportului logistic, consideră că există materialele de suport necesare pentru învățarea limbii – două manuale și programe școlare pentru *adulți și copii*. *Cel mai recent apărut manual a fost scos de Institutul Intercultural Timișoara*, care a pregătit și aproximativ 30 de cadre didactice în domeniul multiculturalității și predării limbii române pentru străini.

În opinia Ministerului Educației Naționale, principalele probleme legate de accesul imigranților la cursurile de limbă română sunt: faptul că nu există o procedură clară și responsabilități alocate instituțiilor implicate – *Inspectoratul General pentru Imigrări*, inspectoratele școlare etc.; “lipsa unui spațiu predestinat” pentru desfășurarea cursurilor pentru adulți - școlile nefiind un loc propice pentru acestea și lipsa de fonduri pentru a alege o locație alternativă școlilor și pentru a pregăti profesorii. Soluțiile identificate de aceeași instituție sunt corelarea legislației în domeniul integrării cu cea în domeniul educației și elaborarea unor norme comune de aplicare; stabilirea unui manual de proceduri comune, a responsabilităților fiecărei instituții, precum și alocarea unui buget separat.

Educație (Marana Matei)

Date referitoare la numărul elevilor străini înscriși în sistemul de învățământ la nivel național nu există. *Ministerul Educației Naționale* nu dispune de un sistem de centralizare a datelor, inspectoratele școlare fiind interfața cu beneficiarii sistemului de educație și cele care colectează datele din teren. Conform acestor statistici, la nivelul Municipiului București, în anul școlar 2011 – 2012 erau înscriși în sistemul normal de învățământ 125 de copii, iar în anul școlar 2012 – 2013 numărul a crescut la 143 de copii.

Inspectoratele școlare primesc și cererile de înscriere a copiilor imigranți în învățământul normal. Numai că, din afirmațiile unui reprezentant al autorității centrale din domeniul educației “sistemul public românesc nu își pune problema copiilor străini pentru că e copleșit de problemele interne”.

În privința accesului copiilor imigranți la învățământul de stat, păreriile *organizațiilor neguvernamentale* intervievate sunt împărțite, în funcție de categoriile de străini cu care lucrează. Pentru copiii imigranților cu drept de ședere, nu au fost semnalate probleme majore, în afara faptului că nu există cursuri de limbă română pentru copii în școli, aceștia fiind nevoiți să învețe din mers și în clasă. Deși nu este o situație ideală, majoritatea copiilor imigranți ajung să învețe într-un an de zile limba la un nivel care le permite o comunicare satisfăcătoare în clasă.

Lucrurile se schimbă când e vorba de copiii sirieni cu un părinte român, deci care au și cetățenie română. Deși nu fac obiectul studiului de față, este necesar să menționăm faptul că ei sunt excluși din sistemul de învățământ deoarece nu vorbesc limba română și sunt liste lungi de așteptare la transcrierea certificatelor de naștere. Cum datorită conflictului din Siria, numărul acestora este în creștere, organizațiile fac presiuni la nivelul Ministerului Educației Naționale pentru rezolvarea situației lor. Până în acest moment nu s-a găsit altă soluție în afara înscrierii acestor copii la școli particulare (școala siriană), neacreditate, deoarece organizațiile neguvernamentale nu îi pot asista datorită restricțiilor impuse de finanțator în privința grupurilor țintă (cetățenii români nu sunt eligibili).

Accesul studenților străini la învățământul superior este reglementat de *universități*, care au autonomie, respectând numai cadrul normativ general stabilit de MEN. Astfel, există Carta Albă a fiecărei universități, prin care aceasta își stabilește singură politica, prioritățile și condițiile de admitere la studii a cetățenilor străini. În această privință ne-au fost semnalate practici abuzive ale unor universități care percep taxe diferite pentru aceleași servicii sau nu iau în considerare prevederile legale atunci când intervin modificări în statutul străinului, respectiv motivul prelungirii dreptului de ședere (ex. unui străin venit cu viză de studii care devine membru de familie al unui cetățean român și deci are dreptul la educație în aceleași condiții ca cetățenii români i se percep în continuare taxe anuale la nivelul celor pentru străini).

Instituții responsabile de accesarea pieței muncii (Victoria Cojocariu)

Centrul Național de Recunoaștere și Echivalare a Diplomelor (CNRED) este instituția desemnată ca punct național de contact pentru recunoașterea calificărilor profesionale. Cu toate acestea, cu precădere informațiile oficiale relevante și cuprinzătoare sunt comunicate în mare parte în limba română, limba oficială a țării gazdă. Doar o parte din aceste informații sunt disponibile și în engleză², ceea ce înseamnă că parcursul de recunoaștere se blochează în acest punct, la etapa de informare. Informații parțiale necesare străinilor se pot găsi pe pagina de internet a IGI într-o limbă de circulație internațională. Pentru profesiile reglementate, străinul este redirecționat de IGI către o serie de legi speciale care ar trebui să clarifice dacă străinul are sau nu dreptul de a profesa anumite meserii în România și, implicit, dacă recunoașterea calificării mai este un subiect relevant în acest context³. Astfel, pe pagina de internet a IGI se fac trimiteri către legislația din domeniu pentru 43 de categorii de profesii reglementate⁴. Limbajul în care aceste documente sunt redactate

² <http://cnred.edu.ro/en/#Recognition-of-Professional-Qualifications>, accesat la ora 12.00 în data de 11.04.2014.

³ <http://ori.mai.gov.ro/detalii/pagina/ro/Activitati-profesionale/72>, accesat la ora 12.10 în data 11.04.2014.

⁴ Se presupune că lista oferită de IGI este completă. Profesiile reglementate prin legi speciale sunt: arhitect, asistent medical, moașă, auditor financiar, avocat, biochimist, biolog și chimist, cadru didactic, comisar, consilier în proprietate industrială, consultant fiscal, controlor delegat, delegat, consilier juridic, detectiv particular, director de agenție de turism, detailist, director de agenție de turism tour-operator, director hotel, executor judecătoresc, expert contabil, expert criminalist, expert tehnic judiciar, expert tehnic, expert vamal, farmacist, ingineri din domeniile cadastrului, geodeziei și cartografiei, instructor de conducere auto, profesor de legislație rutieră, insitutor, medic, medic dentist, medic veterinar, notar public, personal aeronautic, pilot de avion, pilot de balon liber, pilot de elicopter, pilot planor,

este unul inaccesibil: limbajul este de specialitate (limbaj legal) și este disponibil doar în limba română. Ar fi de preferat ca străinul să beneficieze de informații explicite și într-o limbă accesibilă.

Analizând datele obținute prin intermediul cercetării calitative realizate în această etapă, am identificat cazuri în care instituții publice din România au încălcat dreptul resortisanților din țări terțe UE de a profesa în anumite domenii. În acest sens exemplificăm situația unui cetățean irakian care, după absolvirea unei facultăți de farmacie în România, avea, conform legii⁵, dreptul de a deveni membru al Colegiului Farmaciștilor pentru a putea profesa în domeniul de specialitate⁶. Totuși, din cauza statutului de refugiat pe care îl avea la acea dată, i-a fost refuzat acest drept de către Colegiul Farmaciștilor în baza argumentului că nu este cetățean român. Prin urmare, deși cadrul legal asigură cetățenilor din state terțe dreptul de accesa în condiții rezonabile piața muncii, accesul acestora este greoi și diferă de la un segment la altul, iar condițiile accesării sunt rareori respectate în practică.

În ceea ce privește analiza datelor colectate de la actorii instituționali în cadrul cercetării calitative. Din aceste date deducem că o parte importantă a instituțiilor publice nu au capacitatea de a colecta și stoca date referitoare la cetățenii străini din state terțe Uniunii Europene și/sau nu își cunosc sarcinile prevăzute de legislația în vigoare și pasează responsabilitatea de a se implica în procesul de integrare al străinilor către alte instituții. Astfel, deși legislația în vigoare prevede că *Inspekția Muncii (și filialele locale ale acesteia)* are obligativitatea de a colecta date referitoare la numărul angajaților care dețin cetățenia unui stat din afara UE, niciuna dintre cele 5 filiale locale contactate⁷ nu a furnizat statistici referitoare la această categorie de angajați. Printre motivele invocate de reprezentanții autorităților au fost limitările tehnice impuse de baza națională de date care nu permit interogarea datelor în dependență de cetățenia angajaților și dreptul la confidențialitate al cetățenilor străini, deși nu au fost solicitate date cu caracter personal (vezi instrumentele din Anexă). De asemenea, din răspunsurile oferite de Inspectoratul General pentru Imigrări, rezultă că există un protocol de colaborare între IGI și Inspekția Muncii care se limitează la colaborarea pe linia combaterii muncii ilegale a străinilor din România, totuși această informație care nu a fost furnizată și de Inspekția Muncii în răspunsul pe care ni l-au oferit.

Un element pe care nu l-am surprins în indicatorii elaborați, dar care a reieșit din răspunsurile primite de autoritățile publice (în speță *AJOFM-urile* incluse în cercetare), este faptul că în statisticile rudimentare pe care aceste instituții le dețin referitor la imigranții din România, apar și cetățeni ai statelor UE, care sunt considerați a fi străini din afara Uniunii Europene⁸.

Cetățenie (Victoria Cojocariu)

Spre deosebire de situația semnalată în ediția precedentă a BII, în acest an salutăm publicarea unei tematici specifice și a unei bibliografii de examen pe pagina *Autorității Naționale pentru Cetățenie* (ANC). Totuși, lipsa unui suport de curs/ghid care să sintetizeze informația cuprinsă în cele 15 titluri (dintre care jumătate sunt

pilot fluvial, pilot maritim, polițist, pompier, practician în reorganizare și lichidar, psiholog cu drept de liberă practică, urbanist, restaurator, traducător autorizat.

⁵ Ne referim la informația disponibilă pe site-ul IGI (http://ori.mai.gov.ro/api/media/userfiles/Lista_legi_nonUE.pdf) referitoare la cele 43 de categorii descrise în nota de subsol de mai sus

⁶ Pentru detalii recomandăm parcurgerea poveștilor de viață prezentate în Raportul Cercetării Calitative

⁷ Selecția filialelor locale a fost făcută pornind de la județele cu cel mai mare număr de RTT conform datelor oficiale și în acest caz analiza a inclus Inspectoratele Teritoriale de Muncă din municipiul București, jud. Constanța, jud. Cluj, jud. Iași, jud. Timiș

⁸ Cetățeni originari din Franța și Lituania au fost menționați ca fiind în evidența AJOFM Argeș ca fiind străini din afara UE, iar AMOFM București menționează Danemarca ca țară de origine a străinilor din afara UE

documentee legislative de dimensiuni foarte mari) prevăzute în bibliografia orientativă, rămâne o problemă cu care se confruntă aplicanții.

Din păcate, conform răspunsului primit din partea ANC, instituția nu reușește să centralizeze datele referitoare la solicitanții de cetățenie română altfel decât pe baza articolelor de lege sub incidența căruia intră solicitarea de obținerea cetățeniei.

Din răspunsurile organizațiilor interviewate, procedura de obținere a cetățeniei române rămâne greoaie și discreționară, neexistând acel ghid de întrebări, doar tematica și o bibliografia pentru examen, postate pe site-ul ANC. De asemenea, nu este specificat care este nivelul de cunoștințe pe care trebuie să îl aibă solicitantul în domeniile istorie, geografie, Constituția României, limbă și cultură etc. pentru a promova examenul de cetățenie. În lipsa unor repere concrete, evaluarea performanțelor solicitantului rămâne la latitudinea membrilor comisiei, adică este supusă subiectivismului. Principalul reproș legat de practicile ANC este lipsa de transparență și corolarul acesteia – subiectivismul în deciziile comisiei de promovare a examenului de cetățenie.

Eforturile organizațiilor neguvernamentale se îndreaptă spre pregătirea imigranților pentru examenul de cetățenie, prin cursuri de istorie, geografie, Constituție, limbă, cultură generală și sprijin pentru depunerea dosarului de cetățenie (uneori și plata taxelor).

Discriminare (Andra Bucur)

În ceea ce privește cazurile de discriminare ale imigraților din România, am ales să ne concentrăm asupra activității *Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării* (CNCD) și în acest an. Din păcate această instituție nu păstrează o evidență a cazurilor de discriminare cu care s-au confruntat străinii, precizând că în cursul anului 2013 nu au fost înregistrate plângeri sau solicitări pentru consultanță juridică de specialitate, cazuri de mediere și nici nu au fost aplicate sancțiuni în acest sens. Cu toate acestea, uitându-ne în rapoartele de activitate ale CNCD, doar la criteriul naționalității, din 2002 până în 2012 numărul petițiilor a crescut de la 1 la 49. Totuși, nici Strategia Națională privind imigrația, nici Strategia Națională pentru combaterea discriminării, ce urmează să fie adoptată anul acesta, nu cuprind măsuri specifice pentru prevenirea și combaterea discriminării în rândul imigranților. CNCD a făcut în anul 2005 ultimul sondaj privind percepția românilor asupra imigranților, rezultând că românii sunt toleranți atunci când vine vorba de imigranți, fapt confirmat și de sondajul realizat în acest an pentru BII, despre care găsiți detalii în raportul integrat. Imigranții nu sunt considerați de către CNCD un grup vulnerabil vizibil, deși se admite că anumite categorii de imigranți sunt expuse la discriminare. Campaniile realizate de CNCD au avut caracter general și nu s-au axat pe criteriul naționalității sau pe alte criterii de discriminare în rândul imigranților, în mod specific. Pe de altă parte, nici IGI nu a avut activități în domeniul antidiscriminării imigranților. IGI nu a desfășurat campanii de informare pentru prevenirea discriminării și nu au colaborat cu Inspekția Muncii decât în ceea ce privește combaterea muncii ilegale. Conform IGI, nu au existat sesizări din partea imigranților în acest sens și nu au fost culese date sau monitorizate cazuri de discriminare. Prioritatea la angajare conferită românilor și cetățenilor europeni nu este considerată de IGI o formă de discriminare, ci o anticipare a politicilor comunitare în domeniu. Organizațiile neguvernamentale consideră în general că străinii nu sunt discriminați în societatea românească și că legislația actuală este suficientă.

Potrivit Instituției *Avocatului Poporului*, au fost înregistrate 3 petiții din partea străinilor în anii 2012-2013 care au avut ca obiect dreptul de ședere temporară, discriminarea pe bază de rasă și încălcarea dreptului la muncă. În anul 2013 au fost efectuate 4 anchete de către instituția Avocatului Poporului, care au avut ca obiect încălcarea dreptului la învățătură, dar s-a constatat că nu au existat încălcări.

Potrivit răspunsurilor primite de la instituții, nu există o colaborare între IGI și CNCD privind combaterea discriminării în rândul imigranților. De asemenea, nu există o colaborare formală între IGI și alte instituții publice. De asemenea, legislația care are incidență în domeniul imigrației, precum legislația în domeniul muncii, al educației, nu fac referire expresă la măsuri antidiscriminare în cazul străinilor. În aceste condiții, nu se poate vorbi despre politici publice integrate pentru prevenirea și combaterea discriminării.

Bune practici

Organizațiile neguvernamentale interviewate au fost reținute în a oferi exemple de bune practici, mai ales că bunele practici nu au fost definite în prealabil. În schimb, IGI a trecut în revistă mai multe proiecte pe care le consideră bune practici datorită caracterului inovator, a posibilităților de replicare și a faptului că s-au desfășurat în orașe până atunci rămase descoperite din punctul de vedere al asistenței imigranților pentru integrare. O parte dintre aceste proiecte au fost menționate deja în ediția din 2013 a BII. Cel mai relevant exemplu a fost dezvoltarea rețelei de centre de informare și consiliere pentru imigranți de către Organizația Internațională pentru Migrație în 15 orașe din țară (2010 – 2015), prin care “a fost promovat accesul resortisanților țărilor terțe la sistemul educațional, medical, înscrierea acestora la cursuri vocaționale, asigurarea de asistență materială, juridică și a altor măsuri de integrare pentru resortisanții țărilor terțe cu nevoi speciale”⁹.

⁹ IGI

Concluzii și recomandări

Analizând răspunsurile, rapoartele și statisticile instituțiilor publice intervievate, am ajuns la concluzia că *gradul de asumare de către autorități a rolului atribuit prin lege în integrarea imigranților diferă*, în funcție de deschiderea instituției respective, de contactul pe care personalul l-a avut cu profesioniști din domeniul migrației și de numărul solicitărilor primite de instituția respectivă din partea imigranților.

Concluzia generală referitoare la activitatea instituțiilor publice în ceea ce privește integrarea imigranților din România este că Inspectoratul General pentru Imigrări rămâne a fi instituția către care se delegă cele mai multe sarcini referitoare la integrarea imigranților în pofida responsabilităților limitate pe care le are aceasta.

Recomandări:

- Centralizarea datelor referitoare la străinii din România la nivel național de către toate instituțiile responsabile în cadrul unei baze de date mai detaliate, ținând cont de încadrarea acestora în sistemul public de educație, angajare, accesarea serviciilor medicale și sociale și solicitarea naturalizării.
- Colaborarea inter-instituțională în vederea integrării imigranților în domenii specifice (la angajare, în sistemul educațional, accesul la locuință și servicii sociale).
- Încurajăm modificarea normelor care crează situații nejustificate de inegalitate pentru cetățenii străini față de cetățenii români.
- Centralizarea datelor referitoare la participarea străinilor la cursurile de inițiere în limba română.
- Revizuirea metodologiei de organizare și desfășurare a cursului de inițiere în limba română pentru străini în conformitate cu necesitățile identificate.
- Crearea unui ghid care să asigure o mai bună implementare a metodologiei.
- Promovarea cursurilor și informarea imigranților cu privire la acest serviciu la momentul venirii în țara gazdă.
- Stabilirea unor măsuri compensatori de recuperare a materiei pentru persoanele care se înscriu după începerea cursului.
- Creșterea motivației profesorilor care predau cursurile de inițiere în limba română prin servicii de formare continuă sau alte metode.
- Găsirea unor metode de încurajare a unităților școlare care desfășoară cursurile de limbă.
- Centralizarea informațiilor cu referire la școlarizarea străinilor.
- Creșterea numărului de informații adresate străinilor într-o limbă de circulație internațională.
- Elaborarea unei metodologii speciale de atestare a studiilor preuniversitare pentru străinii care au obținut o protecție internațională în România și care nu au documente doveditoare ale studiilor sau care, din motive obiective, nu se încadrează în actualele prevederi legale în domeniul recunoașterii și atestării studiilor străinilor în România.
- Realizarea unor instrumente standardizate care să îndrume încadrarea străinului pe o treaptă de învățământ adecvată.
- Stabilirea unor măsuri de tip preventiv pentru integrarea și adaptarea la mediu școlar al elevului străin.

- Standardizarea indicatorilor pe care instituțiile publice care activează în domeniul bunăstării îi colectează referitor la imigranți, astfel încât aceștia să furnizeze date relevante pentru cercetare și politicile publice.
- Stabilirea unui sistem de monitorizare a impactului acestor servicii și beneficii asupra populației de imigranți, raportat la nevoi.
- Crearea unor parteneriate reale și pe termen lung între instituțiile publice locale și organizațiile neguvernamentale furnizoare de servicii sociale și medicale.
- Elaborarea și aplicarea unei strategii comune a structurilor IGI și organizațiilor neguvernamentale de informare la nivel național și local (în orașele cu număr semnificativ de imigranți) care să țintească autoritățile și populația locală.
- Includerea unor măsuri specifice și campanii de informare pentru prevenirea și combaterea discriminării în rândul străinilor, fie în Strategia Națională privind Combaterea Discriminării, fie în Strategia Națională privind Imigrația sau în planurile de implementare ale acestor strategii.
- ANOFM și filialele locale ale acesteia, precum și Inspekția Muncii, trebuie să fie implicate mai mult în procesul de integrare al imigranților, nu doar în depistarea angajărilor ilegale.

Abrevieri:

ANC – Autoritatea Națională pentru Cetățenie

ANOFM – Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă

CNCD – Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării

DGASPC – Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului

IGI – Inspectoratul General pentru Imigrări

ITM – Inspectoratul Teritorial de Muncă

MAI – Ministerul Afacerilor Interne

MEN – Ministerul Educației Naționale

MMFPS – Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale

ONG – organizație neguvernamentală

ANEXE

Ghid de interviu

Buna ziua, mă numesc și sunt cercetător al organizației ARPS/SOROS în cadrul echipei Centrului de Documentare și Cercetare în Domeniul Integrării Imigranților. Între decembrie 2013 – aprilie 2014 realizăm o cercetare complexă – Barometrul Integrării Imigranților, care include instituțiile și organizațiile implicate în integrarea imigranților. Organizația dvs. a fost selectată datorită experienței în asistența imigranților și pentru că județul X este între primele 5 din țară cu cel mai mare număr de imigranți cu ședere legală. Dacă sunteți de acord, aș vrea să vă pun câteva întrebări despre rolul organizației dvs. în asistența imigranților. Interviuul va dura aproximativ 1 h, iar numele și funcția dvs. nu vor fi publice. Răspunsurile nu vor fi comunicate nimănui în această formă. Pentru acuratețea răspunsurilor, dacă sunteți de acord, aș dori să înregistrez interviul. Va mulțumesc.

Libera circulație

1. Ați avut cazuri în care imigranții au întâmpinat dificultăți în deplasarea sau mutarea reședinței sau a domiciliului dintr-un oraș în altul?
2. Câți imigranți sunt în orașul în care vă desfășurați activitățile?
3. Sunt răspândite cazurile în care imigranții își mută reședința sau domiciliul în interiorul țării?

Reîntregirea familiei

4. Care sunt dificultățile întâlnite în practică de imigranții care doresc să își aducă în România un membru de familie?
5. În general, imigranții vă solicită ajutorul pentru depunerea unei cereri pentru reîntregirea familiei?
6. Credeți că trebuie schimbată legislația în domeniu? În ce sens?
7. Există dificultăți de integrare cu care se confruntă membrii de familie care au permis de ședere pentru reîntregirea familiei, în România? Dacă da, care sunt acestea?

Bunăstare

8. Care este numărul total de imigranți pe care i-ați asistat în 2013? În ce categorie s-au încadrat majoritatea problemelor pentru care vi s-au adresat (socială, medicală, juridică, de angajare)?
9. Câți imigranți cu probleme sociale ați asistat sau ați trimis către alte servicii în 2013?
10. Cum evaluați accesul imigranților la servicii și beneficii sociale?
11. Considerați că există diferențe în accesul diferitelor categorii de imigranți la servicii și beneficii sociale?
12. Care sunt dificultățile în accesul imigranților la servicii și beneficii sociale?
13. Câți imigranți cu probleme de sănătate ați asistat în 2013 sau ați trimis către alte servicii medicale?
14. Care au fost principalele probleme medicale pentru care au beneficiat de tratament/referral?
15. Care sunt serviciile medicale cu care colaborați cel mai bine – de stat și private?
16. Cum ați monitorizat cazurile medicale?
17. Au fost raportate situații de refuz al tratamentului? Din ce motive?
18. Cum ați descrie colaborarea cu instituțiile publice și alte organisme private în domeniile serviciilor sociale, medicale și locuinței pentru imigranți?
19. Care au fost instituțiile cu care ați lucrat cel mai bine?

Muncă și integrare economică

20. Ce tipuri de programe/proiecte derulați pentru facilitarea accesării pieței muncii de către imigranți?
21. Cât de eficiente considerați că sunt aceste programe/proiecte?
22. Care sunt deficiențele?
23. Câți beneficiari ai acestor servicii axate pe integrarea pe piața muncii ați avut în ultimele 2 proiecte?

24. Monitorizați parcursul profesional al beneficiarilor și după încheierea proiectelor?
25. Cum ați descrie procedura de obținere a permisului de muncă în România acest moment? De ce?
26. Există vreo colaborare între organizația dumneavoastră și IGI sau alte instituții publice în privința integrării pe piața muncii a cetățenilor statelor terțe?
 - (dacă da) Ați descrie-o ca fiind reușită?
 - (dacă nu) Ce vă împiedică să colaborați?

Nediscriminare

27. În activitatea pe care o desfășurați vă confrunțați des cu cazuri în care imigranții s-au simțit discriminați? Cum procedați în aceste situații?
28. Care sunt motivele de discriminare cel mai des invocate de imigranți?
29. Considerați că sunt suficiente măsurile existente de prevenire și combaterea discriminării imigranților?

Implicarea societății civile

30. În opinia dvs. se poate vorbi despre o rețea de asistență a imigranților?
31. Care este rolul organizațiilor neguvernamentale în rețea? Dar al grupurilor informale?
32. Cum contribuie comunitățile de imigranți la integrarea noilor veniți?
33. Ce organizații de migranți cunoașteți și cum ați lucrat cu acestea? Care este rolul lor în integrarea imigranților?
34. Vă rog să ne descrieți pe scurt câteva bune practici importante ale ONGurilor în sfera integrării imigranților.
35. Cunoașteți și exemple de bune practici din partea unor grupuri informale sau comunități locale? Dacă da, care?
36. Care sunt sursele de finanțare ale organizației dvs.?
37. Ați aplicat pentru finanțări în 2013? Dacă da, pe care fonduri? Câte proiecte ați depus, câte au fost aprobate și câte sunt încă în evaluare?
38. Cum apreciați disponibilitatea finanțărilor pentru imigranți și criteriile de acces la aceste finanțări? Care sunt condițiile cel mai greu de îndeplinit pentru organizația dvs.?
39. Cum apreciați finanțările din donații individuale sau din partea firmelor private? Care este cu aproximație procentul provenit din aceste surse din totalul veniturilor organizației în ultimii 3 ani?

Participare civică și politică (ONGuri de migranți)

40. Considerați că trebuie să vă implicați în societatea românească? Dacă da, de ce manieră? Ne puteți da exemplu de astfel de activități?

Către: Inspectoratul General pentru Imigrări

Subiect: Întrebări cu privire la Strategia Națională privind imigrația și planurile de acțiune subsecvente

Stimată doamnă / stimate domn,

În perioada ianuarie-aprilie 2014, Fundația pentru o Societate Deschisă realizează cercetarea Barometrul Integrării Imigranților (ediția a doua), finanțată de către Inspectoratul General pentru Imigrări, cercetare realizată în cadrul proiectului Centru de Documentare și Cercetare în Domeniul Integrării Imigranților, finanțat prin Fondul european de integrare a resortisanților țări terțe.

Cercetarea folosește un instrument complex, care include sondajul de opinie, interviuri, analiza de documente și analiza de politici. O secțiune a cercetării se referă la analiza strategiilor și politicilor în domeniu.

În acest sens, vă rog să aveți amabilitatea de a răspunde la o serie de întrebări cu privire la Strategia Națională privind imigrația și planurile de acțiune subsecvente, precum și alte teme care țin de integrarea imigranților din state terțe Uniunii Europene în România.

Atașate acestei cereri găsiți întrebările.

În măsura în care timpul permite, preferăm o întâlnire directă pentru realizarea unui interviu. Alternativ, așteptăm răspunsul dumneavoastră în scris.

Cu considerație,

.....

Email:

Mobil:

Subiectul 1: Adoptarea Strategiei Naționale pentru următoare perioadă

Observații de cercetare: Strategia curentă acoperă perioada 2011-2014. Prin urmare, este necesară o nouă strategie.

Întrebări:

- 1.1. Care este situația actuală privind adoptarea noii strategii, a fost deja stabilit un calendar sau nu? Dacă da, care este calendarul?
- 1.2. Care este data prognozată pentru adoptarea noii strategii?
- 1.3. Care sunt acțiunile pentru dezbateră publică pe care le aveți în vedere?
- 1.4. Cine este persoana responsabilă (numele și datele oficiale de contact)?

Subiectul 2: Adoptarea planurilor de acțiune anuale

Observații de cercetare: Planurile de acțiune sunt adoptate cu întârziere (iulie 2011 pentru 2011, noiembrie 2012 pentru 2012, august 2013 pentru 2013). În 2014, planul de acțiune a fost pus în dezbateră publică în luna ianuarie. Nu există informații publice cu privire la evaluarea și monitorizarea planurilor de acțiune.

Întrebări:

- 2.1. Care sunt motivele pentru care planurile de acțiune sunt adoptate cu întârziere?
- 2.2. Care sunt mecanismele de monitorizare și evaluare ale planurilor de acțiune anuale? Cine face aceste evaluări? Vă rugăm să ne puneți la dispoziție rapoartele de evaluare existente.
- 2.3. Care este data estimată de adoptare a planului de acțiune pentru 2014?
- 2.4. Pe parcursul perioadei de dezbateră publică, câte propuneri și recomandări au fost primite? Care este lista celor ce au făcut propuneri? Unde și când vor fi aceste contribuții publicate?

Subiectul 3: Strategia Națională privind imigrația și planurile de acțiune subsecvente

Observații de cercetare: Nu există informații publice relevante – calendarul întâlnirilor, agenda, minutele – privind activitatea Grupului de coordonare.

Întrebări:

- 3.1. Care a fost calendarul întâlnirilor Grupului de coordonare în perioada august 2013 – ianuarie 2014? Vă rugăm să ne furnizați agendele și minutele de la întâlnirile grupului.

Subiectul 4: Dreptul la liberă circulație al resortisanților țărilor terțe în România

- 4.1 Există restricții cu privire la deplasarea în interiorul granițelor a imigranților care au un drept de ședere în România? Dacă da, căror categorii de imigranți li se aplică aceste restricții?
- 4.2 Care sunt pașii procedurali pe care trebuie să îi urmeze imigranții care doresc să își mute reședința sau domiciliul în alt oraș?
- 4.3 Există vreo politică publică de încurajare a stabilirii imigranților în alte orașe decât București?
- 4.4 Care sunt restricțiile privind deplasarea imigranților care au drept de ședere în România, în spațiul intra-comunitar?

Subiectul 5: Măsuri pentru prevenirea și combaterea discriminării imigranților

- 5.1 Aveți prevăzute în strategiile proprii măsuri pentru prevenirea și combaterea discriminării imigranților?
- 5.2 Există sectoare importante de activitate, cu risc ridicat de discriminare, de exemplu discriminarea la angajare. Ați desfășurat vreo campanie pentru prevenirea acestor forme de discriminare? Ați desfășurat vreo campanie de informare pentru angajatori? Dar pentru medici?

- 5.3 Ați fost sesizați de imigranți care au fost în situații de discriminare? Cum ați procedat? Câte astfel de sesizări ați avut anul trecut? Care au fost motivele de discriminare cel mai des invocate de imigranți?
- 5.4 Colaborați în activitatea pe care o desfășurați cu ITM/CNCD? De ce credeți că este necesară/eficientă această colaborare?
- 5.5 Care sunt serviciile și informațiile pe care le puneți la dispoziția imigranților care au fost într-o situație de discriminare?
- 5.6 Monitorizați și culegeți date privind cazurile de discriminare în care au fost implicați imigranți? Câte astfel de cazuri au fost înregistrate anul trecut? În câte cazuri a fost aplicată o sancțiune?
- 5.7 Credeți că politicile publice privind combaterea și prevenirea discriminării imigranților sunt la fel de importante ca cele privind accesul la educație, la piața muncii și la servicii sociale? De ce?
- 5.8 Există situații în care cetățenii români au prioritate, conferită de lege, față de cetățenii străini (exemplu: la angajare). Considerați că ar trebui schimbat acest lucru? De ce?

Subiectul 6: Reîntregirea familiei

- 6.1 Câte premise de ședere pentru reîntregirea familiei ați acordat anul trecut? Dar anul acesta?
- 6.2 Care au fost motivele cele mai frecvente care au dus la respingerea cererilor de reîntregirea familiei?
- 6.3 Au existat cazuri în care instanța de judecată a admis plângerea împotriva deciziei administrative de respingere a cererii de reîntregire a familiei? Dacă da, câte astfel de cazuri au existat anul trecut? Dar anul acesta?
- 6.4 Care sunt etapele procedurale pe care trebuie să le îndeplinească sponsorul pentru a-și aduce în România un membru de familie?
- 6.5 Unde se pot informa imigranții care doresc să își aducă un membru de familie în România? Există campanii de informare pentru imigranți privind reîntregirea familiei?
- 6.6 Există măsuri de încurajare a integrării membrilor de familie care au venit în România cu permis de ședere pentru reîntregirea familiei? Au dreptul să se înscrie în programele de integrare?
- 6.7 Unde se pot informa membrii de familie ai sponsorului cu privire la drepturile pe care le au?
- 6.8 Există doar anumiți membrii de familie pentru care legea permite reîntregirea familiei. Considerați că aceste categorii ar trebui extinse de lege ferenda?
- 6.9 Ce se întâmplă cu membrii de familie în cazul în care familia se destramă (de exemplu în caz de divorț)?
- 6.10 *Se aplică diferențiat procedura de reunificare a familiei pentru cazurile în care persoana pentru care se solicită reîntregirea face parte dintr-un categorie vulnerabilă (de exemplu, care să fie analfabeți, să sufere de dizabilități psihice/fizice, copii minori adoptați, femei etc.)?*

Subiectul 7: Bunăstare

- 7.1 Care este distribuția teritorială a străinilor în România, conform ultimelor statistici de care dispuneți (imigranți, refugiați, cetățeni UE/SEE)?
- 7.2 IGI asigură în centrele sale teritoriale cazarea anumitor categorii de imigranți. Care sunt aceste categorii și în ce condiții beneficiază de cazare?
- 7.3 Care au fost demersurile IGI pentru a facilita accesul imigranților cu ședere legală la locuințe în România și cu ce instituții ați colaborat?
- 7.4 Cum colaborați cu organizațiile neguvernamentale în privința asistenței sociale, medicale și pentru cazare a imigranților?
- 7.5 Ați avut colaborări cu alte organisme private? Care au fost acestea?

Subiectul 8: Muncă și integrare economică

- 8.1 Câți străini din România sunt migranți pentru muncă la ora actuală?
- 8.2 Care sunt segmentele pieței muncii preferate de imigranții din România?
- 8.3 Care este procedura de stabilire a cotelor de migrație pentru migrația pentru muncă? Care sunt instituțiile cu care colaborează IGI în elaborarea acestor cote? Care este instituția cu cele mai mari responsabilități în stabilirea cotelor de migrație în ceea ce privește migrația pentru muncă?
- 8.4 Există proceduri speciale care să faciliteze obținerea permisului de ședere pentru imigranții veniți pentru muncă?
- 8.5 Există o monitorizare a parcursului imigrantului în ceea ce privește schimbarea permisului de ședere în România de-a lungul timpului? De exemplu, știm câți imigranți veniți cu premise de studii au obținut între timp premise de muncă?
- 8.6 Există inițiative la nivelul IGI de a schimba legislația referitoare la obținerea permiselor de muncă pentru imigranți în România?
- 8.7 Este operațională Cartea Albastră ca instrument de accesare a pieței muncii din România pentru imigranții înalt calificați?

Subiectul 9: Implicarea societății civile în integrarea imigranților

- 9.1 Vă rog să ne dați câteva exemple de practici de succes în integrarea imigranților pe care le-au aplicat ONG-urile, în oricare dintre domeniile integrării (educație, muncă, participare civică, servicii sociale, cetățenie, limbă și cultură etc.).
- 9.2 Cunoașteți și exemple de bune practici din partea unor grupuri informale sau comunități locale? Dacă da, care?
- 9.3 Care au fost domeniile principale de finanțare din FER/FEI pentru proiectele destinate imigranților în 2013?

9.4 Cate organizații au primit finanțare și care sunt acestea?

9.5 Cum apreciați disponibilitatea finanțărilor pentru imigranți și accesul ONGurilor la fondurile administrate în particular de IGI?

9.6 Ce alte finanțări la care imigranții sunt eligibili ca grup țintă cunoașteți?

Subiectul 10: Date privind imigrații veniți la studii în România

10.1 Câte cereri pentru viza de lungă ședere pentru studii ați primit pentru anul școlar 2014-2013? Câte dintre acestea au fost aprobate pentru fiecare dintre următoarele categorii de solicitanți: elev, student, masterand și doctorand?

10.2 Câte cereri pentru viza de lungă ședere pentru studii ați primit pentru anul școlar 2013-2012? Câte dintre acestea au fost aprobate pentru fiecare dintre următoarele categorii de solicitanți: elev, student, masterand și doctorand? Câți dintre aceștia au solicitat ulterior autorizație de muncă?

10.3 Câte cereri pentru viza de lungă ședere pentru studii ați primit pentru anul școlar 2012-2011? Câte dintre acestea au fost aprobate pentru fiecare dintre următoarele categorii de solicitanți: elev, student, masterand și doctorand? Câți dintre aceștia au solicitat ulterior autorizație de muncă?

Subiectul 11: Date privind imigrații din România

11.1 Ne puteți furniza o situație statistică a imigranților din țări terțe aflați în România la 1.03.2014 care să conțină date referitoare la țară de origine și tipul de permis de ședere?

Programul general „Solidaritatea și gestionarea fluxurilor migratorii”

Fondul European de Integrare a resortisanților țărilor terțe

Programul anual 2012

Editorul materialului: Asociația Română pentru Promovarea Sănătății și
Fundația Pentru o Societate Deschisă

Data publicării iunie 2014

Adresa de sesizări: sesizari@arps.ro

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod necesar poziția oficială a Uniunii Europene